ANNEX I / *ANEXO I*

GUIA DOCENT DE CENTRES ISEACV
GUÍA DOCENTE DE CENTROS ISEACV

Curs /*Curso*
2026-2027

1	**Dades d'identificació de l'assignatura** *Datos de identificación de la asignatura*				
Nom de l'assignatura *Nombre de la asignatura*	**Escena lírica**				
Crèdits ECTS *Créditos ECTS*	**4**	Curs *Curso*	3	Semestre *Semestre*	Annual
Tipus de formació *Tipo de formación* bàsica, específica, optativa *básica, específica, optativa*	Específica	Idioma/es en que s'imparteix l'assignatura *Idioma/s en que se imparte la asignatura*			Valencià/Castellano
Matèria *Materia*	Instrument/veu				
Títol Superior *Título Superior*	Grau superior de música				
Especialitat *Especialidad*	Cant				
Centre *Centro*	Conservatori Superior Óscar Esplá Alacant				
Departament *Departamento*	Cant				
Professorat *Profesorado*	Simó Pere Campos i Micó				
e-mail *e-mail*					

1.1 Objectius generals i contribució de l'assignatura al perfil professional de la titulació
Objetivos generales y contribución de la asignatura al perfil profesional de la titulación

- Harmonitzar i integrar de manera orgànica els tres eixos de la interpretació lírica avançada: la música, el text dramàtic i el cos poètic.
- Profunditzar en el teatre físic i de la màscara (Jacques Lecoq, Dario Fo i Commedia dell'Arte) per a 3r curs, i en l'antropologia teatral i l'escena contemporània (Eugenio Barba, Roberta Carreri, Jerzy Grotowski, Antonin Artaud i Bertolt Brecht) per a 4t curs.
- Sistematitzar els recursos d'equilibri en desequilibri, salts, gestus social brechtiano i presència ritual aplicats al repertori líric còmic, romàntic i contemporani sense perjudicar el suport respiratori ni l'emissió lírica.
- Fomentar l'autonomia professional, la investigació estètica, el pensament crític i la creació de dramatúrgies corporals pròpies en el repertori dels segles XX i XXI.

- Potenciar l'autoavaluació mitjançant el diari de classe, el comentari crític de textos teòrics d'avantguarda i l'anàlisi de gravacions en vídeo dels assajos.

1.2 Coneixements previs
Conocimientos previos

Requisits previs, mínims o necessaris per a cursar l'assignatura. Coneixements recomanats i/o relació amb altres assignatures de la mateixa titulació
Requisitos previos, mínimos o necesarios para cursar la asignatura. Conocimientos recomendados y/o relación con otras asignaturas de la misma titulación

Segon curs del GS superat.

2 Competències de l'assignatura
Competencias de la asignatura

Les competències venen establides en els plans d'estudis publicats en la corresponent orde de 2 de novembre de 2011. Es convenient detallar el grau de contribució de l'assignatura a l'adquisició i desenvolupament de cada competència (molt, prou, un poc, poc)
Las competencias vienen establecidas en los planes de estudios publicados en la correspondiente orden de 2 de noviembre de 2011. Es conveniente detallar el grado de contribución de la asignatura a la adquisición y desarrollo de cada competencia (mucho, bastante, algo, poco)

- Competències transversals (CT): CT1, CT3, CT6, CT11, CT13 i CT15, amb un grau de contribució elevat.
- Competències generals (CG): CG7, CG22 i CG25, amb un grau de contribució entre prou i molt elevat.
- Competències específiques (CE): CE10, amb un grau de contribució molt alt.

3 Resultats d'aprenentatge
Resultados de aprendizaje

RESULTATS D'APRENENTATGE *RESULTADOS DE APRENDIZAJE*	COMPETÈNCIES RELACIONADES *COMPETENCIAS RELACIONADAS*
Integració i gestió harmònica de la música, el text dramàtic i l'expressió corporal en la interpretació d'escenes líriques del repertori.	CE10, CG22, CT1
Comprensió i incorporació pràctica dels principis de teatre físic i de la màscara (Jacques Lecoq, Dario Fo, Commedia dell'Arte) en la construcció del rol escènic.	CE10, CG7, CG25

Desenvolupament de la presència escènica, l'escolta orgànica amb el company i la precisió en l'acció i reacció dramàtica còmica i física.	CE10, CT6, CT11
Capacitat d'anàlisi crítica i elaboració reflexiva del procés interpretatiu individual per mitjà del diari de classe i el treball sobre les lectures de 3r curs.	CG25, CT3, CT6, CT15

Nota important: Les competències estan expressades en un sentit genèric pel que és necessari incloure en la guia docent els resultats d'aprenentatge. Aquests resultats constitueixen una concreció d'una o diverses competències, fent explícit el grau de domini o acompliment que ha d'adquirir l'alumnat i contenen en la seua formulació el criteri amb el qual van a ser avaluades. Els resultats d'aprenentatge evidencien allò que l'alumnat serà capaç de demostrar en finalitzar l'assignatura o matèria i reflecteixen, així mateix, el grau d'adquisició de la competència o conjunt de competències.

Nota importante: Las competencias están expresadas en un sentido genérico por lo que es necesario incluir en la guía docente los resultados de aprendizaje. Estos resultados constituyen una concreción de una o varias competencias, haciendo explícito el grado de dominio o desempeño que debe adquirir el alumnado y contienen en su formulación el criterio con el que van a ser evaluadas. Los resultados de aprendizaje evidencian aquello que el alumnado será capaz de demostrar al finalizar la asignatura o materia y reflejan, asimismo, el grado de adquisición de la competencia o conjunto de competencias.

4 Continguts de l'assignatura i organització temporal de l'aprenentatge
Contenidos de la asignatura y organización temporal del aprendizaje

Descripció per blocs de contingut, unitats didàctiques, temes,... *Descripción por bloques de contenido, unidades didácticas, temas,…*	Planificació temporal *Planificación temporal*
Unitat didàctica 1 (1r semestre: sessions 1 i 2)	El cos poètic i disponible: qualitats de moviment a través dels elements naturals (Aigua, Terra, Aire, Foc) segons la pedagogia de Jacques Lecoq aplicada al cantant. Text 1.
Unitat didàctica 2 (1r semestre: sessions 3 i 4)	Nivells corporals, dinàmica de grup, ritme, impuls i reacció física (banc de peixos) aplicats a la coordinació de conjunts lírics. Text 2.

Unitat didàctica 3 (1r semestre: sessions 5 a 13)	Tècniques de mimo, pantomima i màscara (neutra i expressiva) aplicades al gest cantat i a l'expressió física sense paraules en òpera. Textos 3 i 4.
Unitat didàctica 4 (2n semestre: sessions 14 a 18)	La Commedia dell'Arte: tipus fixos, lazzi, joc físic i improvisació col·lectiva aplicats à l'òpera buffa i a la sarsuela còmica. Text 5.
Unitat didàctica 5 (2n semestre: sessions 19 a 29)	Arquitectura i composició escènica d'escenes còmiques. Muntatge pràctic integrant espai, vestuari, màscares i acompanyament de piano.

5 Activitats formatives
Actividades formativas

5.1 Activitats de treball presencials
Actividades de trabajo presenciales

ACTIVITATS *ACTIVIDADES*	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge *Metodología de enseñanza-aprendizaje*	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge *Relación con los Resultados de Aprendizaje*	Volum treball (en nº hores o ECTS) *Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)*
Classe presencial *Clase presencial*	Exposició de continguts per part del profesor o en seminaris, anàlisi de competències, explicació i demostració de capacitats, habilitats i coneixements en l'aula. *Exposición de contenidos por parte del profesor o en seminarios, análisis de competencias, explicación y demostración de capacidades, habilidades y conocimientos en el aula.*	1 2 3 4	3
Classes pràctiques *Clases prácticas*	Sessions de treball en grup supervisades pel professor. Estudi de casos, projectes, tallers, problemes, estudi de camp, aula d'informàtica, laboratori, visites a exposicions/concerts/representacions/ audicions..., cerca de dades, biblioteques, en Internet, etc. Construcció significativa del coneixement a través de la interacció i activitat de l'alumne. *Sesiones de trabajo grupal en grupos supervisadas por el profesor. Estudio de casos, proyectos, talleres, problemas, estudio de campo, aula de informática, laboratorio, visitas a exposiciones/conciertos/ representaciones/audiciones..., búsqueda de datos, bibliotecas, en Internet, etc.* *Construcción significativa del conocimiento a través de la interacción y actividad del alumno.*	1 2 3 4	26
Exposició treball en grup *Exposición trabajo en grupo*	Aplicació de coneixements interdisciplinaris. *Aplicación de conocimientos interdisciplinares.*	1 2 3 4	2
Tutoria *Tutoría*	Atenció personalitzada i en grup reduït. Període d'instrucció i/o orientació realitzat per un tutor/a amb l'objectiu de revisar i discutir els materials i temes presentats en les classes, seminaris, talleres, lectures, realització de treballs, projectes, etc. *Atención personalizada y en pequeño grupo. Periodo de instrucción y/o orientación realizado por un tutor/a con el objetivo de revisar y discutir los materiales y temas presentados en las clases, seminarios, talleres, lecturas, realización de trabajos, proyectos, etc.*	1 2 3 4	2

Avaluació *Evaluación*	Conjunt de proves (audicions, orals i/o escrites) empleades en l'avaluació inicial, formativa o additiva de l'alumne. *Conjunto de pruebas (audiciones, orales y/o escritas) empleadas en la evaluación inicial, formativa o aditiva del alumno.*	1 2 3 4	2
		SUBTOTAL	35

5.2 Activitats de treball autònom
Actividades de trabajo autónomo

ACTIVITATS *ACTIVIDADES*	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge *Metodología de enseñanza-aprendizaje*	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge *Relación con los Resultados de Aprendizaje*	Volum treball (en nº hores o ECTS) *Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)*
Treball autònom *Trabajo autónomo*	Estudi de l'alumne/a: preparació i pràctica individual de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. *Estudio del alumno/a: preparación y práctica individual de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,… para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.*	1 2 3 4	7
Estudi pràctic *Estudio práctico*	Preparació en grup de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. *Preparación en grupo de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,… para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.*	1 2 3 4	7
Activitats complementàries *Actividades complementarias*	Preparació i assistència a activitats complementàries com tallers, exposicions, concerts, representacions, congresos, conferències,... *Preparación y asistencia a actividades complementarias como talleres, exposiciones, conciertos, representaciones, congresos, conferencias,…*	1 2 3 4	6
		SUBTOTAL	20

TOTAL	55

6 Sistema d'avaluació i qualificació
Sistema de evaluación y calificación

6.1 Instruments d'avaluació
Instrumentos de evaluación

Proves escrites (proves objectives, de desenvolupament, mapes conceptuals,…), exposició oral, treballs dirigits, projectes, tallers, estudis de cas, cuaderns d'observació, portafolio,…
Pruebas escritas (pruebas objetivas, de desarrollo, mapas conceptuales,…), exposición oral, trabajos dirigidos, proyectos, talleres, estudios de caso, cuadernos de observación, portafolio,…

INSTRUMENT D'AVALUACIÓ *INSTRUMENTO DE EVALUACIÓN*	Resultats d'Aprenentatge avaluats Resultados de Aprendizaje evaluados	Percentatge atorgat (%) *Porcentaje otorgado (%)*
Treball pràctic d'interpretació escénica	Mostres a l'aula, audicions i posades en escena: s'avalua la disponibilitat psicofísica, la veritat orgànica, la claredat d'objectius i la integració de música, text i moviment.	40
Diari de classe i quadern de seguiment	Reflexió personal sobre el procés interpretatiu, respostes a les qüestions de 1r curs dels textos d'anàlisi i autoobservació de les gravacions en vídeo.	25
Assistència, actitud i participació activa	Presencialitat obligatòria, compromís en els assajos i col·laboració ètica en el treball conjunt de l'aula.	20
Treball teòric escrit sobre lectura obligatòria	Memòria analítica aplicada al treball escènic personal basada en Konstantin Stanislavski: El trabajo del actor sobre sí mismo en el proceso de la vivencia.	15

6.2 Criteris d'avaluació i dates d'entrega
Criterios de evaluación y fechas de entrega

- Comprensió i aplicació orgànica dels principis de teatre físic, màscara, antropologia teatral o teatre contemporani propis del curs corresponent.

- Capacitat per a integrar de manera expressiva el text dramàtic, la partitura musical i el cos entrenat sense interferir en la fonació.

- Precisió en la presència preexpressiva, escolta activa en ensemble i veritat en la vivència i caracterització del personatge.

- Constància, autodisciplina, rigor professional a l'aula i evolució tècnica i artística al llarg del curs.

- Redacció correcta, rigor analític i lliurament en termini del diari de classe (21 de gener i 10 de juny de 2027) i del treball teòric (28 de gener de 2027).

6.3 **Sistemes de recuperació**
Sistemas de recuperación

Per a l'alumnat que ha suspès o no ha seguit el desenvolupament normal de les classes – criteris i dates d'entrega)
Para el alumnado que ha suspendido o no ha seguido el desarrollo normal de las clases – criterios y fechas de entrega)

Control d'assistència i pèrdua de l'avaluació contínua: d'acord amb l'article 81 del Decret 117/2022 i l'apartat quart, punt 8, de la Resolució de 2 de juliol de 2026 de la Direcció de l'ISEACV, l'avaluació contínua exigeix una assistència mínima igual o superior al 80 % del total de sessions presencials. Es permet un màxim de 3 faltes sense justificar al llarg de tot el curs; si se supera aquest nombre, l'alumne o alumna perdrà el dret a l'avaluació contínua en primera convocatòria. Les faltes per malaltia s'han de justificar mitjançant un document mèdic oficial lliurat al professor en un termini màxim de 15 dies des del dia de l'absència.

Per a l'alumnat de 3r o de 4t curs que haja suspés en primera convocatòria o que haja perdut el dret a l'avaluació contínua per incompliment del mínim d'assistència, s'articularà un examen final en segona convocatòria (del 14 de juny al 16 de juliol de 2027) compost per dues proves:

- Prova pràctica d'interpretació escènica (70 % de la nota final): audició i interpretació escènica individual o en grup de les escenes del repertori líric assignades, demostrant el domini de les tècniques de 3r o 4t curs.

- Prova teoricoreflexiva i oral (30 % de la nota final): lliurament del diari de classe complet i del treball teòric escrit sobre la lectura obligatòria, amb preguntes orals del tribunal sobre els continguts de la guia docent.

Requisit de superació: obtindre una qualificació mínima de 5,0 sobre 10 en cadascuna de les dues parts (pràctica i teoricooral).

7 Bibliografia
Bibliografía

- Estudi acadèmic sobre l'aplicació del sistema de Konstantin Stanislavski a l'actuació operística (University of Akron): Stanislavski and Operatic Acting - IdeaExchange
- Assaig sobre el sistema de Konstantin Stanislavski en l'entrenament de l'actor-cantant i el tempo-ritme (University of Melbourne): Stanislavski's System in Musical Theatre and Opera Training - Minerva Access
- Anàlisi de l'obra Stanislavski on Opera de Konstantin Stanislavski i Pavel Rumyantsev sobre l'Estudi d'Òpera del Bolxoi (Canadian Theatre Review): In Review: Stanislavski on Opera - University of Toronto Press
- Dossier documental i textos teòrics de Walter Felsenstein sobre el Musiktheater, el cantant-actor i el realisme fílmic en l'òpera (Komische Oper Berlin): Walter Felsenstein Edition - Musiktheater Documents
- Fitxa editorial i índex de continguts de Stanislavski, Meyerhold y Chaliapin: La interpretación operística, de Susana Egea (Asociación de Directores de Escena): Publicaciones de la ADE - La interpretación operística

9. Recursos didàctics i bibliografia per curs

Espais i recursos materials:

- Aula d'escena diàfana o auditori amb piano afinat, faristols, cadires, taula i mòduls o elements bàsics d'utilleria de mà i caracterització.
- Càmera de vídeo amb trípode i pantalla o projector per a l'anàlisi audiovisual dels assajos.
- Indumentària de treball còmoda i calçat adequat per a l'activitat física i escènica per part de l'alumnat.

Bibliografia obligatòria d'escena lírica I (1r curs):

- Stanislavski, Konstantin (2003). El trabajo del actor sobre sí mismo en el proceso de la vivencia. Barcelona: Alba Editorial.

Bibliografia obligatòria d'escena lírica II (2n curs):

- Stanislavski, Konstantin (1995). La construcción del personaje. Madrid: Alianza Editorial.
- Chéjov, Michael (2006). Lecciones para el actor profesional. Barcelona: Alba Editorial.

Bibliografia complementària i de consulta comuna:

- Alcantara, Pedro de (2013). Indirect Procedures: A Musician's Guide to the Alexander Technique. Oxford: Oxford University Press.
- Alier, Roger (2007). Diccionario de la ópera. Barcelona: Ma non troppo.
- Appia, Adolphe (1986). La música y la puesta en escena. Madrid: Publicaciones de la ADE.
- Ardoin, John (1998). Callas at Juilliard: The Master Classes. Nova York: Amadeus Press.
- Berry, Cicely (2006). La voz y the actor. Barcelona: Alba Editorial.
- Donnellan, Declan (2009). El actor y la diana. Madrid: Editorial Fundamentos.
- Egea, Susana (2017). Stanislavski, Meyerhold y Chaliapin: La interpretación operística. Madrid: Publicaciones de la ADE.
- Felsenstein, Walter (1976). Schriften zum Musiktheater. Berlín: Henschelverlag.
- Fo, Dario (1998). Manual mínimo del actor. Hondarribia: Editorial Hiru.
- Lecoq, Jacques (2003). El cuerpo poético. Barcelona: Alba Editorial.
- Oida, Yoshi (2010). El actor invisible. Barcelona: Alba Editorial.
- Stanislavski, Konstantin i Rumyantsev, Pavel (1998). Stanislavski on Opera. Londres: Routledge.
- **Bibliografia obligatòria de 3r curs:** Jacques Lecoq (*El cuerpo poético*) i Dario Fo (*Manual mínimo del actor*).
- **Bibliografia obligatòria de 4t curs:** Eugenio Barba (*La canoa de papel*) i Roberta Carreri (*Huellas*).

ANNEX I / *ANEXO I*